

**TELŠIŲ MENO MOKYKLOS
FORMALŲJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO
PRADINIO MUZIKINIO UGDYMO PROGRAMA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Programos teikėjas – Telšių meno mokykla (toliau – Mokykla).
2. Mokykla - savivaldybės biudžetinė įstaiga, įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190590637.
3. Mokyklos buveinė – Justino Staugaičio tak. 2, Telšiai, LT-87131, tel. (8 444) 60220, el.p. tismuzika@gmail.com, interneto svetainė www.telsiumenomokykla.lt
4. Mokyklos grupė – neformaliojo švietimo mokykla ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokykla.
5. Programos pavadinimas: Formalųjį švietimą papildančio pradinio muzikinio ugdymo programa (toliau – Programa). Programos kodas – ID 478429. Programos kryptis pagal Formalųjį švietimą papildančio muzikinio ugdymo krypties klasifikatorių – 110112450.
6. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2022 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-4 „Dėl bendrųjų iš valstybės ir savivaldybės biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. Nr. V-48 įsakymu „Dėl rekomendacijų dėl meninio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo patvirtinimo“, Telšių meno mokyklos nuostatais.
7. Programos rengėjai: mokyt. metodininkė Vilma Jokubaitienė, mokyt. ekspertas Darius Jurgutis, mokyt. metodininkė Raimonda Kasparavičiūtė, vyr. mokytoja Asta Radzienė, vyr. mokytoja Liubovė Surblienė, vyr. mokytoja Sabina Vaurienė.
8. Programos trukmė 4 metai.
9. Programa yra skirta 7-14 metų mokiniams, besimokantiems pagal bendrojo ugdymo programas bendro ugdymo mokyklose.
10. Programa pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams pagal individualius jų gebėjimus.
11. Programos tikslas: tobulinti muzikinius įgūdžius ir gebėjimus, visapusiškai ugdyti harmoningą asmenybę, gebančią puoselėti gimtąją kultūrą ir bendrąsias žmogaus vertybes;
12. Programos uždaviniai: sudaryti mokiniams galimybę plėtoti jų poreikius bei meninius ir kūrybinius gebėjimus atitinkančias muzikinio ugdymo formas; gilinti muzikos atlikimo įgūdžius ir gebėjimą naudotis muzikos kalbos priemonėmis; tenkinti pažinimo ir individualios muzikinės raiškos poreikius, ugdyti muzikalumą, sceninę raišką.
13. Pasiekimai ir jų (įsi)vertinimas: muzikavimo technikos įvaldymas; tobulėjanti atlikimo technika, atliekant vis sudėtingesnę, įvairesnę repertuarą; suprantamas ir išraiškingai atliekamas nesudėtingas muzikinis tekstas; atliekant kūrinį taikomos muzikos kūrinio atskleidimo išraiškos priemonės; įgyvendinama muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje, gebama viešai atlikti nesudėtingą muzikinę programą klausytojams; tiksliai ar beveik tiksliai intonuojamos melodijos mažoro, minoro ir kitose diatoninėse dermėse; atpažįstami ir atliekami ritminiai dariniai nesudėtinguose pastoviuose metruose; gebama iš klausos atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį nesudėtingą muzikinį tekstą; kuriamas bendras meninis rezultatas ansamblyje kartu su kitais atlikėjais; gebėti atskleisti chorinio kūrinio interpretacinį sumanymą; gebėjimas atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu.

14. Programa siekiama tenkinti besimokančiųjų kūrybinės saviraiškos poreikius ir įgyti meninio pažinimo kompetenciją.

15. Turinys, metodai ir priemonės: programos turinys yra sudarytas iš sudėtinių dalių: branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai. Tai sudaro sąlygas visapusiškam ir nuosekliam ugdymui pagal šią programą.

16. Programos branduolį sudaro šie dalykai: dainavimas arba muzikos instrumentas, solfedžio, antrasis muzikos instrumentas.

17. Pasirenkamieji dalykai: dainavimas, choras, orkestras, ansamblis (vokalinis, instrumentinis).

18. Branduolio ir pasirenkamiesiems dalykams skiriamos valandos numatomos mokyklos ugdymo plane.

19. Metodai: muzikos kūrinių atlikimo įgūdžių tobulinimas, pagrindiniai garso išgavimo būdai, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas, muzikos kūrinių interpretavimas, skaitymo iš lapo įgūdžių lavinimas, improvizacinių gebėjimų ugdymas, intonavimas ir solfedžiavimas, ritmavimas, ansambliaavimas, muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas. Visi pamokose taikomi metodai atitinka bendrąsias neformaliojo švietimo ugdymo nuostatas bei rekomendacijas, atsižvelgiant į mokinių amžių bei individualius gebėjimus.

20. Priemonės: mokinio pasirinktas muzikos instrumentas, garso klausymosi įranga, metronomas, perkusiniai instrumentai, kompiuteris su interneto prieiga, rašymo lenta, išmanioji lenta, vaizdo projektorius, knygos ir kt.

21. Suderinamumas su formaliojo švietimo programa: programoje atsižvelgiama į vaikų amžių ir jiems taikomą medžiagą. Priklausomai nuo vaiko amžiaus (klasės) ir tendencijų formaliajame švietime yra taikoma skirtinga didaktikos metodika, muzikos teksto sudėtingumas, skirtingas pamokos disciplinos lygis. Kūrybiniai procesai pritaikyti prie mokinio pasaulėžiūros ir supratimo, kuriuos jie įgyja formaliojo švietimo įstaigose. Derinamasi prie formaliojo švietimo įstaigų grafiko ir ten vykstančių programų.

II SKYRIUS MUZIKAVIMAS

22. Muzikavimo paskirtis: suteikti mokiniui pasirinkto vokalinio arba instrumentinio muzikavimo pradmenis.

23. Muzikavimo tikslas: puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio arba instrumentinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia kūrybiškumui atsiskleisti.

24. Muzikavimo uždaviniai:

24.1. atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;

24.2. formuoti taisyklingo instrumento arba balso valdymo ir laikysenos įgūdžius;

24.3. pažinti muzikinės kalbos priemones;

24.4. skatinti emocinius, kūrybinius išgyvenimus, improvizacinius gebėjimus ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

25. Muzikavimo veiklos sritys:

25.1. muzikavimo atlikimo įgūdžių valdymas;

25.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

25.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

26. Muzikavimo mokymo trukmė: 4 metai.

26.1. Siūloma muzikavimo mokytis dainuojant arba vienu iš šių muzikos instrumentų:

26.2. fortepijonu;

26.3. styginiais instrumentais: smuiku, violančele, kontrabosu, gitara ir kt.;

26.4. akordeonu;

26.5. liaudies instrumentais: kanklėmis, birbyne, lumzdeliu, skrabalais ir kt.;

26.6. mediniais pučiamaisiais: fleita, klarnetu, saksofonu;

26.7. variniais pučiamaisiais: trimitu, trombonu, tūba ir kt. ;

26.8. mušamaisiais instrumentais.

27. Muzikavimo (dainavimo) mokymas:

27.1. muzikavimo pamokos yra individualios;

27.2. muzikavimo pamokoms pirmais mokslo metais skiriamos 1 val. per savaitę, o 2-4 mokslo metais po 2 val. per savaitę.

27.3. muzikavimui mokytis (išskyrus muzikavimą fortepijonu ir akordeonu) koncertmeisteriui numatoma nuo 2 klasės - 0,5 per savaitę.

27.4. Chorinio dainavimo mokomasi grupėje.

27.5. Vidutinis mokinių skaičius 10 mokinių. Grupei skiriama 0,5 koncertmeisterio valandos per savaitę.

28. Muzikavimo turinio apimtis:

28.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

28.2. muzikos kūrinių interpretavimas: nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

28.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys.

29. Rekomenduoja muzikavimo dalyko kūrinių skaičius per mokymosi metus:

	Mokymosi metai	Stambios formos kūriniai	Polifoniniai kūriniai	Pjesės, dainos	Etiudai, vokalizai, pratimai, gamos
Fortepijonas	1	-	-	8-12	2-4
	2-4	1-2	1-2	2-4	2-4
Styginiai instrumentai	1	-	-	4-6	4-6
	2-4	1-2	-	4-6	4-6
Pučiamieji instrumentai	1	-	-	8-12	4-6
	2-4	1-2	-	4-6	4-6
Akordeonas	1	-	-	8-12	4-6
	2-4	1-3	1-2	4-6	4-6
Dainavimas	1	-	-	4-8	2-4
	2-4	1-2	-	4-6	2-4
Antras instrumentas	1	-	-	4-8	-
	2-4	-	-	2-4	-
Choras	1-4	-	-	5-12	-
Orkestras	3-4	-	-	4-8	-
Ansambelis (vokaliniai, instrumentiniai).	-	-	-	-	-
	2-4	-	-	2-4	-

30. Mokinių pasiekimai:

30.1. veiklos sritis – muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas;

30.2. nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius;

30.3. esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą;

30.4. veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas;

30.5. nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą;

30.6. esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui;

30.7. veiklos sritis – muzikinė atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje;

30.8. nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kt. renginiuose;

30.9. esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.

III SKYRIUS SOLFEDŽIO

31. Solfedžio paskirtis: sudaryti palankias sąlygas sistemiskai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

32. Solfedžio tikslas: lavinti prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus: ritmo, dermės, intonavimo pojūtį, klausą, muzikinę atmintį, įgyti pradinį muzikinį raštingumą.

33. Solfedžio uždaviniai:

33.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

33.2. lavinti ritmiką;

33.3. išmokyti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti.

33.4. skatinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

34. Solfedžio veiklos sritys:

34.1. intonavimas;

34.2. ritmavimas;

34.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

35. Solfedžio mokymo trukmė – 4 metai.

36. Solfedžio mokymas:

36.1. mokomasi grupėje. Vidutinis mokinių skaičius grupėje - 10 vaikų (galimos jungtinės grupės);

36.2. skiriama 2 valandos per savaitę.

37. Turinio apimtis:

37.1. solfedžiavimas ir intonavimas;

37.2. vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas;

37.3. dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 2 ženklų;

37.4. natų skaitymas smuiko ir boso raktuose;

37.5. harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo gr1 iki gr8;

37.6. kvintakordų T, S, D sudarymas ir dainavimas dermėje;

37.7. ritmavimas;

37.8. natos ir pauzės (perskaito ir atlieka);

37.9. paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, priešaktis ir užaktis, sinkopė, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija;

37.10. muzikos tekstų atpažinimas ir užrašymas;

37.11. elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 2 ženklų;

37.12. nesudėtingų melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas.

38. Mokinių pasiekimai:

38.1. veiklos sritis – intonavimas;

38.2. nuostata –intonuoti atliekamą muziką;

38.3. esminis gebėjimas –intonuoti melodijas mažoro, minoro natūraliose dermėse;

38.4. veiklos sritis – ritmavimas;

38.5. nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje;

38.6. esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti įvairius ritminius darinius;

38.7. veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas;

38.8. nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias;

38.9. esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.

IV SKYRIUS ANTRASIS MUZIKOS INSTRUMENTAS

39. Antrojo muzikos instrumento paskirtis: ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti antrojo muzikos instrumento muzikavimo patirtį.

40. Antrojo muzikos instrumento tikslas: puoselėjant individualumą ir prigimtinės galias, padėti mokiniams įgyti antrojo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.

41. Antrojo muzikos instrumento uždaviniai:

41.1. ugdyti mokinių pradinius grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

41.2. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.

42. Antrojo muzikos instrumento veiklos sritys:

42.1. grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;

42.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

42.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

43. Antrojo muzikos instrumento mokymasis:

43.1. pagrindiniu antruoju muzikos instrumentu rekomenduojamas fortepijonas;

43.2. mokiniams, muzikavimo dalyku pasirinkusiems chorinį dainavimą (arba dainavimą), antrasis muzikos instrumentas yra privalomas nuo pirmųjų mokymo metų;

43.3. pasirinkus mušamuosius instrumentus – rekomenduojamas nuo pirmųjų mokslo metų;

43.4. pasirinkus kitus instrumentus, antrojo muzikos instrumento mokoma nuo antrų metų;

44. mokomasi individualiai ir skiriama 1 val. per savaitę;

45. Turinio apimtis:

45.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos lavinimo pratybos – instrumento ir pagrindinių garso išgavimo būdų pažinimas, taisyklinga laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

45.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

45.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

45.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus – 2–6 skirtingo charakterio kūriniai.

46. Mokinių pasiekimai:

46.1. veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;

46.2. nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties;

46.3. esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį antruoju instrumentu;

46.4. veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas;

46.5. nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas;

46.6. esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius;

46.7. veiklos sritis - muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje;

46.8. nuostata – dalyvauti koncertuose pasirodymuose scenoje;

46.9. esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte.

V SKYRIUS MUZIKINIO KOLEKTYVO (ANSAMBLIO, CHORO, ORKESTRO) DALYKO NUOSTATOS

47. Muzikinio kolektyvo paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą bei suteikti muzikavimo patirtį.

48. Muzikinio kolektyvo tikslas – tobulinti gebėjimus ir padėti mokiniams įgyti kolektyvinio muzikavimo žinių ir įgūdžių.

49. Muzikinio kolektyvo uždaviniai:

- 49.1. sudaryti galimybes muzikavimą pasirinkusiems mokiniams lavinti muzikavimo gebėjimus;
- 49.2. pažinti kūrinių repertuarą ir formuoti kolektyvinio muzikavimo įgūdžius;
- 49.3. ugdyti artistiškumą ir ansamblio pojūtį, kaupti sceninės kultūros patirtį;
- 49.4. skatinti kūrybiškai pritaikyti kitų dalykų pamokose įgytas žinias ir gebėjimus.
- 50. Muzikinio kolektyvo veiklos sritys:
 - 50.1. technikos lavinimas;
 - 50.2. kūrinių interpretavimas;
 - 50.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
- 51. Muzikinio kolektyvo mokymosi trukmė:
 - 51.1. choras – 4 metai, rekomenduojama skirti 3 val. per savaitę (1 val. grupei, 2 val. - bendroms repeticijoms);
 - 51.2. orkestras - 2 metai, rekomenduojama skirti 3 val. per savaitę (1 val. grupei, 2 val. - bendroms repeticijoms);
 - 51.3. ansamblis – 2 metai, rekomenduojama skirti 1 val. per savaitę;
 - 51.4. vidutinis mokinių skaičius grupėje – 10 mokinių;
 - 51.5. chorui ir ansamblui rekomenduojama skirti koncertmeisterio valandas (0,5 savaitinės val. grupei ir 1 savaitinė val. bendroms repeticijoms).
 - 51.6. parenkant repertuarą, rekomenduojama atsižvelgti į mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus;
 - 51.7. plėtojami sceninės kultūros, meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, aktyviai dalyvaujant muzikinėje veikloje.
- 52. Rekomenduojama muzikinio kolektyvo turinio apimtis:
 - 52.1. muzikavimo įgūdžių (grojimo ir dainavimo) formavimas;
 - 52.2. kūrinių interpretavimas – nesudėtingų kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotakos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;
 - 52.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys.

VI SKYRIUS

MOKINIŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

- 53. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas – tai vaikų pažangos, pasiekimų vertinimo principai, kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo būdai.
- 54. Vertinimo tikslas – padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei.
- 55. Vertinimo uždaviniai:
 - 55.1. padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus;
 - 55.2. padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus;
 - 55.3. suteikti tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos;
 - 55.4. nustatyti mokyklai savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokinių poreikius atliepiančią pagalbą;
 - 55.5. padėti mokiniui įsivertinti savo asmeninę ūgtį, bei pastebėti savo padarytą pažangą;
 - 55.6. padėti bręsti atsakingai bei sąmoningai, labiau savimi pasitikinčiai asmenybei.
- 56. Vertinimo organizavimo tvarka:
 - 56.1. mokinių pasiekimai 1 - 2 klasėje vertinami įskaita;
 - 56.2. 3- 4 klasės mokiniai vertinami 10 balų sistema.
 - 56.3. techninis atsiskaitymas vykdomas 2 kartus per metus;
 - 56.4. kiekvienas mokinyas groja akademinuose koncertuose 2 kartus per metus;
 - 56.5. baigiant pradinio muzikavimo programą vyksta pasiekimų patikrinimas, kurio balas įrašomas į programos baigimo pažymėjimą;

56.6. pasiekimų patikrinimo metu mokinius vertina komisija, patvirtinta direktoriaus įsakymu;

56.7. mokiniai pasirodę festivaliuose, koncertuose rajone, respublikoje ir už jos ribų skatinami įvairiomis formomis – klasės mokytojo, mokyklos direktoriaus padėka ir kt. ;

56.8. apie mokymosi sėkmę tėvai, globėjai (rūpintojai) informuojami žodžiu, individualiai (trumposiomis žinutėmis, telefono skambučiu), individualūs pasiekimai vertinami ir el. dienyne. Taip pat jie kviečiami į mokinių koncertus, kuriuose gali sužinoti, išgirsti ir pamatyti savo vaiko pasiekimus bei pažangą.

57. Programą baigusiems mokiniams išduodami Švietimo ministerijos pradinio neformaliojo ugdymo baigimo pažymėjimai.

58. Pradinio muzikinio ugdymo programos apimtis (mokiniams skiriamų pamokų/valandų skaičius per savaitę):

Branduolio dalykai/ugdymo trukmė metais	1 metai	2 metai	3 metai	4 metai
Muzikos instrumentas (dainavimas)	1	2	2	2
Solfedžio	2	2	2	2
Antrasis muzikos instrumentas	0-1	1	1	1
Pasirenkamieji dalykai				
Ansamblis	0	0-1	0-1	0-1
Choras	0-3	0-3	0-3	0-3
Orkestras	0	0	0-3	0-3
Minimalus pamokų skaičius	3-4	5	5	5
Maksimalus pamokų skaičius	7	9	9	9

*Antro muzikos instrumento užsiėmimai 1 mokymo metais skiriami tik dainavimo ir mušamųjų instrumentų mokiniams.

*Muzikinių kolektyvų (choro, orkestro) repeticijoms skiriama 1 val. grupei, 2 val. bendroms repeticijoms.